

Dünyaca ünlü arkeologlar Kelkit Satala Antik Kenti'ndeki kazıları yerinde incelediler

# Gümüşhane'nin Kelkit İlçesi Arkeoloji'de Dünya Markası Oldu



Roma İmparatorluğu'nun doğu sınırında günümüze kadar ulaşabilmiş tek kalesi, Anadolu'da kazı çalışması yapılabilen tek Roma Lejyon kalesi ve 5 Roma İmparatorunun ziyaret ettiği tek lejyon kalesi olan Gümüşhane'nin Kelkit İlçesi'nde bulunan Satala Antik Kenti dünyaca ünlü arkeologları misafir etti.







Gümüşhane'nin Kelkit ilçesine bağlı Sadak köyündeki Satala Antik Kentinde 7 yıl önce başlayan arkeolojik kazı çalışmaları devam ediyor. Bugüne kadar çok sayıda bulguya ulaşılan kazı çalışmalarında 5 bin yıllık geçmişi bulunan eserler ortaya çıkarılırken, Anadolu tarihini değiştirecek bulgulara ulaşıldı.







Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın öncülüğünde Gümüşhane Valiliği, İl Özel İdaresi, Kelkit Kaymakamlığı ve Kelkit Belediyesi'nin katkılarıyla gerçekleştirilen kazı çalışmaları Karadeniz Teknik Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Dr. Öğr. Üyesi Elif Yavuz Çakmur ve ekibi tarafından sürdürülüyor.



Yapılan çalışmalar Nekropol ve Castrum alanlarında da sürerken Nekropol alanında

16 lejyoner mezarı bulunurken bu alanda bir de kadın mezarının bulunması şaşkınlık oluşturdu.

Avrupa'nın en önemli arkeolojik kongrelerinden birisi olan ve bu yıl Batum'da gerçekleştirilen Roma Sınır Çalışmaları Kongresi'nde de gündeme gelen Satala Antik Kenti'nde çalışmalar hız kesmeden devam ederken kongreye katılan 30 ülkeden 69 dünyaca ünlü arkeolog da bugün antik kenti ziyaret ederek incelemelerde bulundu.

### **"Roma Lejyoner Zırhı yakında Gümüşhane'de sergilenecek"**

Heyetle birlikte Satala'daki çalışmalarını inceleyen AK Parti Gümüşhane Milletvekili Av.Celalettin Köse, geçtiğimiz yıllarda kazı çalışmalarını sırasında aynı bölgeden çıkarılan ve restore edilen Roma Lejyoner Zırhı'nın da önümüzdeki günlerde Gümüşhane'de sergileneceği müjdesini verdi.

### **"Hedefimiz bundan sonra burada bir müze yaptırabilmek ve misafirleri Kelkit'te ağırlamak"**

Kazı alanında gazetecilere açıklamalarda bulunan Milletvekili Köse, "Ben burada dünyanın çeşitli ülkelerinden tarih ve arkeoloji tutkunlarının gezeceği günleri hayal ediyordum demiştim ve çok şükür bugün burada dünyanın 30 ülkesinden Almanya'dan, İngiltere'den, Romanya'dan, Rusya'dan muhtelif ülkelerinden dünyanın en önemli arkeologlarının olduğu bir heyet Satala Antik Kenti'ni ziyarete geldiler onlar da buranın kıymetini anladılar. Toprağın üzerini örttüğü tarihi kalıntılar gün yüzüne çıktıkça buranın tüm dünyada kabul gören bir turizm potansiyeli olacak. Çünkü burası dünyanın çeşitli medeniyetlerine ev sahipliği yapmış, kimliği olan bir köy, tarihi kimliğe haiz bir antik kent. Bizim tek hedefimiz bundan sonra burada bir müze yaptırabilmek ve buraya gelen turistleri Kelkit'in sokaklarında gezdirip Kelkit'in dönerinden ikram etmek olacaktır" dedi.

### **"Roma Lejyonerlerine ait zırh Gümüşhane Müzesinde sergilenecek"**

Kelkit ve Gümüşhane'nin turizm noktasında yarınlarının bugünlerden daha güzel olacağını ifade eden Milletvekili Köse, "Bu bir milattır. Bu heyetin, bu misafirlerin her biri üniversitelerde, bölümlerinde uzman, dünyaca ünlü profesörlerden oluşuyor. Ülkelerine gittiklerinde Kelkit'i ve Satala Antik Kenti'ni anlatacaklar. Turizm Bakanımız Kültür Mirası listesine dahil edilmesinde sağ olsunlar bizim ısrarlarımızı kırmadılar. Buranın tarihi kimliğini kendilerine anlattık uygun gördüler. 2027 yılının sonuna kadar burada hiçbir ödenek sıkıntısı olmadan kazı çalışmalarını hızla devam edecektir. 2 bin 800 yıllık olduğu söylenen Urartu Kemerini buradan çıkarılarak Gümüşhane şehir müzesinde sergileniyor. Aynı şekilde buradan çıkarılan Roma Lejyonerlerine ait zırh da Erzurum'da sergilenmekte. Biz de onu önümüzdeki günlerde belki 1 hafta 10 gün içerisinde Gümüşhane müzesine getirip inşallah onu da Gümüşhane Müzesinde sergilenecek hale getireceğiz. Satala Antik kenti ilimizin turizm potansiyelini arttıracak" diye konuştu.

### **"16 adet lejyon mezarı yanında bir kadın mezarı bulduk"**

Bölgede çalışmaların Ekim veya Kasım aylarının sonlarına kadar devam edeceğini dile getiren Satala Antik Kenti kazı başkanı ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Dr. Öğr. Üyesi Elif Yavuz Çakmur, ise "2024 yılı Satala kazı çalışmalarını 16 Temmuz'da başladı. 2 aylık bir çalışma sürecimiz oldu. 18 kişilik bir ekiple uluslararası üniversitelerden de hocalarımızla bilimsel heyetle birlikte kazı çalışmalarına başladık. Hem Castrum yapısında hem de Nekropol alanında eş zamanlı çalışma yürütmekteyiz. Castrum'da bulunan C3 açmasında genişleme çalışması oldu. Yine geçmiş yıllarda bulduğumuz duvar yapılarının da beraberinde ilerlediğini gördük. Biz bu alanlarda çeşitli birçok cam, metal ve pişmiş toprak eserlerle karşılaştık. Hatta bir mobilya aksamı olarak nitelendirebileceğimiz metal bir bronz obje de açığa çıkarıldı. Bu

açmalarda sütun başlıkları ve sütun gövdeleri de açığa çıkarıldı” ifadelerini kullandı.

### **“Lejyon mezarında kadın mezarıyla karşılaştık”**

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ‘Geleceğe Miras’ projesi kapsamında desteklenen Satala Antik Kentinde en büyük çalışmayı Nekropol (mezarlık) alanında sürdürdüklerini dile getiren Çakmur, “1,5-2 aydır süren çalışmalarda 16 adet lejyon mezarı bulduk. Bu mezarlar içerisinde bize ilginç gelen bir kadın mezarıyla karşılaştığımız oldu. Gelecek antropolojik verilerle de daha detaylı bilgilere sahip olacağız. Ekim veya Kasım ayının sonlarına kadar kazı çalışmalarımızı sürdürmeyi planlıyoruz. Bir lejyon mezarı olarak adlandırılan yapıda kadın mezarıyla karşılaştığımız aslında orada bir mekân bulduk ve buranın yanına açılmıştı muhtemelen bu kadın mezarı geç dönemde kullanılmak üzere açılmış ve dediğimiz gibi geç dönemde açılmış. Gelecek antropolojik verilerle bunu daha sağlıklı olarak yorumlamamızı sağlayacak. Arka tarafta gördüğümüz sağlık ocağı bizim restorasyon sürecinde rölovesi alındıktan sonra bir lejyon barakasına ve karşılama merkezine dönüştürüleceği bir projemiz var. Bu projelerde ayrıca bizim kemerli yapı diye adlandırdığımız yapıda bir koruma projesi bulunmakta. Satala dediğimizde aslında çok bilinmeyen bir yapı olan Roma havuzu üzerinde de bir çalışma devam etmekte. Şu an günümüzde bir sac ile kapatılan yapı üzerinde bir üst örtü yapılması planlanmakta. Roma Limes Kongresi olarak isimlendirilen Avrupa’nın en önemli kongrelerinden birisi olan kongre bu yıl Batum’da gerçekleştirildi. Bu kongrenin ziyaretçisi olan arkeologlar Satala’yı da son durak olarak belirlediler. Bizde bugün onları Satala’da ağırlamaktan mutluluk duyuyoruz. Çünkü bu çok büyük bir kongre ve sadece 3 yılda bir gerçekleştiriliyor. Biz de bu tür işbirlikleriyle sürekli Satala’yı öne çıkarmayı hedefliyoruz” dedi.

### **“Burada böylesine bir lejyon varken neden büyük bir şehrin oluşmadığı soru işareti”**

Roma Sınır Çalışmaları Kongresi’nin ardından Satala Antik Kenti’ni ziyarete gelen Almanya’nın Baden-Württemberg eyaletinde bulunan Anıtlar Kurulu yetkilisi ve Uluslararası Limes Kongresi Direktörü Dr. Andreas Thiel, “Biz Roma Arkeolojisi uzmanları olarak lejyonların nerede olduğunu biliyorduk. Üniversitede her öğrencimiz lejyonların nerede olduğunu bir nokta olarak bilmek zorundadır. Hepimiz burayı biliyorduk ama hiçbirimiz buraya gelme şansını bulamamıştık. Normalde Roma lejyonu büyük bir şehrin kuruluşuna öncülük eder. Arkeologlar için büyük bir şans. Çünkü üzerinde yerleşim olmadığı için kazı yapılabilir bir noktada. Bilim insanlarının kafasındaki en büyük soru ise burada böylesine bir lejyon varken neden büyük bir şehrin oluşmadığı. Herkes için buradaki buluntular turizmin canlandırılması için çok önemli. Eminim ki burada bulunması gereken daha çok eser var” diye konuştu.

**Kaynak: [www.gumushane.gen.tr](http://www.gumushane.gen.tr) – 16.09.2024**